

IMPACTVOL OMGEVINGSMANAGEMENT

*De impact van dijkversterking op
de leefomgeving: van waterkering
naar waardecreatie*

team **EIFFEL**

INHOUDSOPGAVE

- 1. Inleiding**
- 2. Van Noodzaak naar Kans: De Evolutie van Dijkversterking**
- 3. Casus: Dijkversterking als hefboom voor leefomgevingskwaliteit**
- 4. Methodologie: Hoe maak je impact meetbaar en zichtbaar?**
- 5. Reflectie: Wat vraagt dit van de omgevingsmanager?**
- 6. Conclusie: Naar een nieuwe standaard voor impactvol omgevingsmanagement**

1. INLEIDING

Van waterkering naar waardecreatie: de nieuwe rol van dijkversterking

Nederland is een land van dijken. Al eeuwenlang zoeken we manieren om het te bedwingen én ermee te leven. Dijken vormen de ruggengraat van onze bescherming, én van onze ruimtelijke ordening. Maar waar dijkversterking traditioneel een puur technische opgave was, groeit het besef dat deze ingrepen ook kansen bieden voor maatschappelijke meerwaarde.

In een tijd van klimaatverandering, woningdruk, biodiversiteitsverlies en participatievraagstukken dringt één vraag zich op: hoe benutten we dijkversterking als hefboom voor een rijkere, toekomstbestendige leefomgeving?

Deze transitie vraagt om een fundamenteel andere benadering. Niet langer staat de dijk als object centraal, maar ligt focus op de omgeving. Omgevingsmanagement speelt hierin een sleutelrol: het verbindt belangen, stimuleert initiatieven en brengt impact in beeld, tastbaar en voelbaar.

In dit artikel verkennen we hoe omgevingsmanagers deze rol kunnen vervullen. Met praktijkvoorbeelden, methodieken en reflecties laten we zien hoe de verschuiving van technische noodzaak naar maatschappelijke kans in de praktijk vorm krijgt. Zo dragen we bij aan de ontwikkeling van omgevingsmanagement als vak én als motor voor positieve impact.

2. VAN NOODZAAK NAAR KANS: *de evolutie van dijkversterking*

Dijkversterking is van oudsher een technische opgave, gedreven door veiligheidseisen en hydraulische modellen. Verhoging, verbreding en versterking van de dijk: zo hield Nederland het water decennialang buiten. Met succes. Maar die benadering bood weinig ruimte voor andere belangen of kwaliteiten in het gebied.

De noodzaak tot dijkversterking is groter dan ooit door klimaatverandering en bodemdaling. Tegelijk groeit het besef dat zulke ingrepen diep ingrijpen in de leefomgeving van mensen, natuur en economie, en daarmee kansen scheppen voor integrale gebiedsontwikkeling.

Door dijkversterking te benaderen als integrale gebiedsontwikkeling in plaats van als geïsoleerd veiligheidsproject, ontstaan nieuwe mogelijkheden. Denk aan het combineren van waterveiligheid met natuurontwikkeling, recreatie, cultuurhistorie, mobiliteit of woningbouw. Deze zogeheten meekoppelingen maken van een noodzakelijke ingreep een waardevolle impuls voor de omgeving.

Dat vraagt om een andere rol van de omgevingsmanager: geen begeleider van een technisch traject, maar een strategisch verbindervan belangen, waarden en ambities. Van 'technisch moeten' naar 'maatschappelijk willen'. Hier ontstaat de ruimte voor impactvol omgevingsmanagement.

Toch blijft spanning voelbaar. Want de strijd tegen het water gaat door. Kritische vragen blijven: Hoe verhoudt maatschappelijke meerwaarde zich tot harde normen? Wat als belangen botsen? En hoe voorkom je dat participatie onder druk van tijd en urgentie verdampst?

Juist dan dreigt de reflex van macht en controle, het afdwingen van respect voor de noodzaak. Impactvol omgevingsmanagement zoekt hier de verbinding: door respect te combineren met vertrouwen, en kaders met ruimte.

3. CASUS:

dijkversterking als hefboom voor leefomgevingskwaliteit

In Zuid- en Noord-Holland werken de hoogheemraadschappen van Delfland en Rijnland samen met EIFFEL Projects aan vijftien dijkversterkingsprojecten. Samen goed voor 28 kilometer dijk in gebieden waar mensen wonen, werken en recreëren.

De opgave: balans tussen veiligheid en leefomgeving

De opgave is complex. Veiligheidseisen zijn leidend, maar botsen regelmatig met andere belangen: leefbaarheid, natuur, mobiliteit. Hoe kom je tot oplossingen die technisch robuust én maatschappelijk gedragen zijn? EIFFEL Projects speelt hierin een sleutelrol. Door innovatieve technieken zoals licht ophoogmateriaal en slimme fasering wordt hinder beperkt. Tegelijkertijd worden meekoppelkansen benut: een dijkversterking die samengaat met een nieuwe fietsroute, natuurontwikkeling of herinrichting van de openbare ruimte. Zo ontstaat meerwaarde voor de omgeving én efficiëntie in uitvoering.

De menselijke maat als fundering van de dijkversterking

Omgevingsmanagement begint met mensen. Keukentafelgesprekken, bewoners-

avonden, overleg met ondernemers: het team van EIFFEL Projects investeert in relaties. Niet als formaliteit, maar als noodzakelijk fundament voor vertrouwen.

Zoals een bewoner wier tuin deels moest wijken voor de dijkversterking zei: *“Ik was eerst boos, maar door de gesprekken begreep ik waarom het nodig was. En ik voelde me gehoord. Ik was verdrietig toen ik hoorde dat mijn bomen weg moesten. Maar toen ik hoorde dat ze een plek kregen op het schoolplein van een basisschool die weinig middelen had, gaf dat me troost. Ook mijn tuin, die ik door mijn leeftijd steeds moeilijker kon onderhouden, is met zorg opnieuw ingericht. De planten die ik ooit voor de geboorte van mijn kinderen had geplant, zijn behouden gebleven. Nu heb ik een mooie, onderhoudsvriendelijke tuin teruggekregen. Dat maakte het hele proces voor mij veel draaglijker.”* Zulke reacties zijn geen toeval, maar het resultaat van oprechte betrokkenheid, en van juridisch scherpte. Vergunningen, normen en randvoorwaarden worden vooraf geborgd om risico's en vertragingen te voorkomen.

Leren en verbeteren als vaste praktijk

Door te werken met vaste teams ontstaat een leercultuur. Fouten worden besproken, successen geborgd. Participatieprotocollen worden aangepast aan de lokale context. Kennis wordt gedeeld via intervisies, kennissessies en evaluaties. Zo wordt het vak nog volwassener.

De kracht van samenwerking en vertrouwen

In de watersector is samenwerking cruciaal. EIFFEL Projects gelooft in langdurige relaties met opdrachtgevers, partners en bewoners. Door vaker met dezelfde mensen te werken, ontstaat niet alleen snelheid, maar ook vertrouwen. Dat is essentieel in complexe projecten.

De samenwerking met de hoogheemraadschappen van Delfland en Rijnland is daar een goed voorbeeld van. Omdat wij elkaar kennen, kunnen we sneller schakelen, beter afstemmen en gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen. Dit leidt tot betere resultaten én meer werkplezier.

4. METHODOLOGIE:

hoe maak je impact meetbaar en zichtbaar?

Impactvol omgevingsmanagement vraagt niet alleen om visie en samenwerking, maar ook om inzicht: wat is de toegevoegde waarde van onze aanpak – en voor wie? Om die vraag te beantwoorden, is het belangrijk om impact niet alleen te benoemen, maar ook te meten, verbeelden en verantwoorden.

Impact begint bij analyse

Een scherpe omgevingsanalyse vanuit oprechte interesse vormt de basis. Stakeholdermapping, gebiedsateliers en interviews brengen belangen en waarden systematisch en objectief in beeld. Zo ontstaat een gedeeld vertrekpunt voor gezamenlijke ambities en kansen.

Meekoppelkansen structureren en prioriteren

Vervolgens worden meekoppelkansen geïdentificeerd en geprioriteerd. Tools zoals de maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA), Waardekaarten of de Omgevingswijzer helpen maken scenario's vergelijkbaar – niet alleen in euro's, maar ook in leefkwaliteit, natuurwaarden en sociale cohesie. Zo wordt de meerwaarde van keuzes inzichtelijk en bespreekbaar.

Participatie als bron van betekenis

Participatie is méér dan inspraak. Het is een bron van waardecreatie én van betekenis. Door bewoners en belanghebbenden tijdig actief te betrekken bij ontwerp en besluitvorming, ontstaat niet alleen draagvlak, maar ook een rijker beeld van wat als waardevol wordt ervaren. Methoden zoals serious gaming, gebiedsapps of storytelling maken deze inzichten tastbaar.

Impact zichtbaar maken

Tot slot is het belangrijk om impact ook visueel en verhalend te communiceren. Infographics, visualisaties van toekomstscenario's en persoonlijke verhalen maken de abstracte term 'impact' tastbaar voor bestuurders, bewoners én collega's. Zo wordt impact niet alleen gemeten, maar ook gevoeld.

Impact die blijft

De impact van deze aanpak is tastbaar én duurzaam. We versterken niet alleen de fysieke dijk, maar ook het sociale weefsel van de omgeving. We bouwen aan vertrouwen, samenwerking en een toekomst waarin veiligheid en leefbaarheid hand in hand gaan. Want een dijk die beschermt, kan ook verbinden, en dat is misschien wel de mooiste impact die we kunnen maken.

5. REFLECTIE: *wat vraagt dit van de omgevingsmanager?*

De opgave verandert, en dus verandert ook het vak. De omgevingsmanager is niet langer alleen procesbegeleider of vergunningencoördinator, maar ontwikkelt zich tot strategisch verbinder, betekenisgever en impactmaker.

Van proces naar betekenis

Waar voorheen het beheersen van processen en het beperken van weerstand centraal stond, draait het nu om het proactief en tijdig creëren van maatschappelijke waarde. Dat vraagt om een diepere verbinding met de omgeving: niet alleen weten wat er speelt, maar ook begrijpen wat ertoe doet. Empathie, luisteren en betekenisgeving worden steeds belangrijkere vaardigheden.

Van belangen naar waarden

De klassieke belangenafweging maakt plaats voor een waardendialoog. Wat is waardevol voor deze plek, deze gemeenschap, deze toekomst? De omgevingsmanager helpt deze waarden boven tafel te krijgen en te vertalen naar keuzes in ontwerp en uitvoering, met eerbied voor de evidente opgave.

Van beheersen naar verbeelden

Impact ontstaat niet alleen door goede analyses, maar ook door het vermogen om een aantrekkelijk toekomstbeeld te schetsen. De omgevingsmanager wordt daarmee ook een verhalenverteller: iemand die perspectief biedt, mensen meeneemt en energie losmaakt. Visualisaties, scenario's en storytelling zijn daarbij onmisbaar gereedschap.

Van project naar systeem

Tot slot vraagt impactvol omgevingsmanagement om systeemdenken. Dijkversterking raakt aan wonen, natuur, mobiliteit, energie en cultuur. De omgevingsmanager moet deze verbanden kunnen zien en benutten, en schakelen tussen schaalniveaus en tijdshorizonten, en tussen dromen en daden. Alleen dan ontstaat duurzame impact.

“Omgevingsmanagement stopt niet bij de dijk. Echte impact ontstaat als je verder durft te gaan, de wijk in, het landschap in, de samenleving in.” – Renate Aigner, omgevingsmanager, EIFFEL Projects

6. CONCLUSIE: *naar een nieuwe standaard voor impactvol omgevingsmanagement*

Dijkversterking is niet langer een puur technische ingreep. Het is een kans om onze leefomgeving structureel te versterken. Om van noodzakelijke opgaven gedeelde kansen te maken – met waarde voor natuur, samenleving en economie.

Omgevingsmanagement is hierin de sleutel. Niet als sluitpost, maar als strategisch kompas dat belangen verbindt, waarden zichtbaar maakt en maatschappelijke kansen verzilvert. De praktijkvoorbeelden, methodieken en reflecties in dit artikel laten zien dat deze benadering geen toekomstmuziek is, maar een beweging die al in gang is gezet.

De uitdaging: een nieuwe standaard. Eén waarin omgevingsmanagers met lef, visie en vakmanschap bruggen bouwen tussen techniek en samenleving.

Want dáár ontstaat echte impact: waar de dijk beschermt én verbindt. Waar de opgave niet stopt bij veiligheid, maar begint bij betekenis.

team EIFFEL

VOORBLIJVEN. NIET BIJBLIJVEN.